

Finspångs kommun
kommun@finspang.se

2018-12-19
1 (19)
Dnr-2018:6321

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid
Viggestorpsskolan i Finspångs kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19–20 § skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Viggestorpsskolan avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Lösanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. På varje område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men kan lämna framåtsyftande kommentarer.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Viggestorpsskolan i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling av undervisningen, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn utvecklar det systematiska kvalitetsarbetet så att det på ett tydligare och mer strategiskt sätt omfattar skolans jämställdhetsuppdrag.

Undervisning

Undervisningen främjar i hög utsträckning elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden.

Trygghet och studiero

Utbildningen präglas i hög utsträckning av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i hög utsträckning.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 19 juni 2019 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån det identifierade utvecklingsområdet.

Redogörelsen skickas via e-post, till

skolinspektionen.linkoping@skolinspektionen.se, eller per post till

Skolinspektionen, Avdelningen i Linköping, Box 330 581 03 Linköping. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 2018:6321) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9–10 och 34 §§, 4 kap. 4–7 §§ skollagen

Förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11), 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling. 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling av undervisningen, men utvecklingsområden finns.

Skälen till bedömningen är att rektorn skapar en god grund för utveckling genom att göra en bred uppföljning och analys av skolans resultat, undervisningens genomförande och förutsättningarna för undervisningen. Vidare leder och organiserar rektorn det pedagogiska arbetet med fokus på skolans kunskaps- och värdegrundsuppdrag. Rektorn leder till viss del ett strategiskt jämställdhetsarbete, men jämställdhetsperspektivet ingår inte som tydlig del av det systematiska kvalitetsarbetet.

Rektorn skapar en god grund för utveckling genom att göra en bred uppföljning och analys av skolans resultat, undervisningens genomförande och förutsättningarna för undervisningen. Utifrån detta underlag fattar rektorn beslut om, planerar och genomför åtgärder, vilket framgår av insänd dokumentation. Rektorn beskriver att det pågår ett intensivt arbete med att bygga upp ett fungerande systematiskt kvalitetsarbete på Viggestorpsskolan. Lärarna, rektorn och representanter för elevhälsan beskriver att de följer upp elevernas kunskapsresultat systematiskt genom bland annat klassgenomgångar. Vid dessa går lärarna, elevhälsan och rektorn igenom varje klass för sig och ser vilka elever som riskerar att inte nå kunskapskraven i respektive ämne. Vid klassgenomgångarna görs också analyser på gruppnivå. Även betygsresultaten i årskurs 6 analyseras. Speciallärarna och lärarna analyserar också resultaten från de diagnoser och tester som genomförs enligt ett särskilt schema. Resultaten av nationella prov följs upp och analyseras av såväl lärare som speciallärare och rektorn. I uppföljningen av skolans verksamhet ingår de trygghetsenkäter som regelbundet genomförs på skolan, vilket beskrivs mer utförligt under bedömningsområde 3 – Trygghet och studiero.

Rektorn beskriver att hen följer upp undervisningens genomförande på flera sätt. Till att börja med är många av lärarna nyanställda och rektorn har på så vis fått en god bild av lärarnas syn på och tankar kring undervisning genom rekryteringsprocessen. Undervisningen diskuteras också på arbetslagsmöten och arbetsplatsträffar då rektorn deltar. Vidare genomför rektorn lektionsbesök regelbundet. Tidigare, när rektorn hade en biträdande rektor, var möjligheterna till detta större, uppger rektorn. Några av lärarna är osäkra på hur rektorn följer upp undervisningens genomförande. Lärarna uppger att rektorn tidigare genomförde regelbundna lektionsbesök, men att hen inte har möjlighet att göra det i samma utsträckning nu sedan rektorsresurserna minskat. Rektorn uppger att hen nu riktar sin tid tydligare utifrån behov och är mer närvarande i de årskursvisa arbetslag som behöver stöd från rektorns sida.

Rektorn leder och organiserar det pedagogiska arbetet med fokus på skolans kunskaps- och värdegrundsuppdrag. Lärarna beskriver att rektorn sedan hen började på skolan infört en organisation som tydligt utgår från personalens kompetens. Därför har lärarna nu mer tid till sitt undervisningsuppdrag och är bara rastvärdar ibland medan andra personalkategorier ansvarar för att organisera och planera rastverksamheten. Lärarna är organiserade i två arbetslag och flera mindre arbetslag utifrån varje årskurs. I de årskursvisa arbetslagen samverkar lärarna även med elevassistenter och elevcoacher. Rektorn har avsatt tid för att personalen ska kunna träffas varje vecka i olika konstellationer för att samverka kring olika frågor. För årskurs 4–6 finns en utvecklingsgrupp som träffas regelbundet, berättar lärarna. Varje måndag finns tid avsatt för utvecklingsarbete som drivs av skolans tre förstelärare. En gång i månaden sker dessa träffar gemensamt med lärarna vid Svälthagsskolan. Av insänd dokumentation och intervjuer med rektorn och lärare framgår att det utvecklingsarbete förstelärarna driver handlar om kollegialt lärande, lärmiljöer samt bedömning och betygsättning. Rektorn beskriver att detta arbete är i ett inledningsskede vid tidpunkten för Skolinspektionens besök och att auskultationer håller på att planeras som ett steg i det kollegiala lärandet. Lärarna berättar att de fått lämna in önskemål om vilken kollega de vill besöka och varför. I samband med auskultationerna kommer tid finnas för reflektion och diskussion, enligt lärarna.

Rektorn uppger att hen kontinuerligt tar in lärarnas synpunkter och behov för att kunna anpassa utvecklingsarbetet utifrån dessa. Såväl rektorn som lärare och elever beskriver ett aktivt arbete med att skapa samsyn på Viggestorpsskolan. Rektorn beskriver ett pågående arbete med att gå igenom alla rutiner och dokument som finns på skolan och se till att de är väl förankrade hos all personal. Vid behov riktas insatser specifikt mot olika områden. Som exempel nämns att rektorn är delaktig i arbetslagsmöten i en årskurs där arbetslaget är nytt. Anledningen till detta är att rektorn vill arbeta mer intensivt med att skapa ett gemensamt förhållningssätt och samsyn kring exempelvis undervisning i arbetslaget. Rektorn uppger att alla lärare på skolan utom en vikarie är legitimerade lärare. Däremot förekommer att lärare undervisar i ämnen i vilka de saknar behörighet, uppger såväl lärare som rektorn. Rektorn beskriver att hen valt att prioritera att skapa trygghet, lugn och kontinuitet i grupperna framför ämnesbehörighet i vissa fall. Lärarna i årskurs 1–3 beskriver att de fördelar ämnena mellan sig utifrån behörighet och vad de kan bäst. De ger också exempel på hur schemat planeras utifrån lärarnas behörighet. De lärare som undervisar i ämnen de inte är behöriga i beskriver att de får stöd och samverkar med andra lärare som är behöriga i de aktuella ämnena. En lärare undervisar i ett ämne där det inte finns någon behörig lärare på skolan och har bett rektorn om att få stöd i det arbetet.

Rektorn leder till viss del ett strategiskt jämställdhetsarbete, men jämställdhetsperspektivet ingår inte som tydlig del av det systematiska kvalitetsarbetet. Lärarna och representanter för elevhälsan uppger att jämställdhet är en fast punkt på arbetsplatsträffarnas dagordning. Kuratorn förbereder punkten utifrån exempelvis ett dilemma eller en artikel som diskuteras gemensamt. Lärarna ger exempel på hur de var och en arbetar med jämställdhetsfrågor på olika sätt, men uppger att de inte fått några direktiv från rektorn om hur jämställdhetsarbetet ska bedrivas och känner heller inte till hur arbetet följs upp. Några lärare uppger att diskussioner kring jämställdhet ofta förs såväl i kollegiet som med elever. Rektorn och lärarna nämner som exempel att jämställdhet diskuterats utifrån att könsfördelningen är påtagligt ojäm i vissa klasser. När det gäller analys utifrån kön i det systematiska kvalitetsarbetet uppger rektorn att det i nuläget inte görs avseende exempelvis extra anpassningar och särskilt stöd eller resultat gällande trygghet, trivsel och studiero. Rektorn uppger vidare i insänd dokumentation att kunskapsresultaten inte analyseras särskilt utifrån kön. Av Viggestorpsskolans kvalitetsrapportering framgår att betygsresultaten i årskurs 6 delas upp utifrån kön och att skillnader mellan grupperna beskrivs. Rektorn beskriver i intervjun att jämställdhet är ett område de ännu inte har haft möjlighet att prioritera eftersom skolan tidigare haft så omfattande problem på andra områden. Rektorn har inte kännedom om hur lärarna tänker kring läromedel och liknande ur ett jämställdhetsperspektiv, men uppger att det förekommer att lärarna tar hänsyn till jämställdhetsaspekter vid gruppindelningar och placering i klassrummet. När det gäller hur talutrymmet fördelas mellan flickor och pojkar uppger rektorn att det är intressant men att skolan inte hunnit med att kartlägga detta än.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn utvecklar det systematiska kvalitetsarbetet så att det på ett tydligare och mer strategiskt sätt omfattar skolans jämställdhetsuppdrag.

Granskningen visar att skolans arbete med jämställdhet behöver utvecklas så att det blir mer strategiskt och ingår tydligare i det systematiska kvalitetsarbetet. Det sker i viss utsträckning ett strategiskt jämställdhetsarbete på Viggestorpsskolan. Det genomförs emellertid inte någon systematisk uppföljning av jämställdhetsarbetet och jämställdhetsaspekter ingår bara i viss utsträckning i det systematiska kvalitetsarbetet.

Av läroplanen för grundskolan framgår att skolan aktivt och medvetet ska främja elevernas lika rättigheter och möjligheter, oberoende av könstillhörighet. Skolan har

också ett ansvar för att motverka könsmonster som begränsar elevernas lärande, val och utveckling. Hur skolan organiserar utbildningen, hur eleverna blir bemötta samt vilka krav och förväntningar som ställs på dem, bidrar till att forma deras uppfattningar om vad som är kvinnligt och manligt. Skolan ska därför organisera utbildningen så att eleverna möts och arbetar tillsammans, samt prövar och utvecklar sin förmåga och sina intressen, med samma möjligheter och på lika villkor oberoende av könstillhörighet. Vidare framgår att lärarna ska verka för att eleverna oberoende av könstillhörighet får lika stort inflytande över och utrymme i undervisningen. Genom utbildningen ska eleverna utveckla en förståelse av hur olika uppfattningar om vad som är kvinnligt och manligt kan påverka människors möjligheter. Skolan ska därigenom bidra till att eleverna utvecklar sin förmåga att kritiskt granska könsmonster och hur de kan begränsa människors livsval och livsvillkor.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn utvecklar arbetet kring jämställdhet så att det jämställdhetsarbete som genomförs följs upp och att jämställdhetsperspektivet finns med tydligare i det systematiska kvalitetsarbetet. Genom en systematisk uppföljning av jämställdhetsarbetet och en analys av resultat gällande exempelvis kunskaper, trygghet och studiero utifrån ett jämställdhetsperspektiv, får rektorn ett underlag där eventuella könsmonster kan urskiljas att utgå ifrån vid beslut om insatser och utvecklingsåtgärder.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 3 och 5a §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen (2011:185)

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden 5. Kursplaner med kunskapskrav

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i hög utsträckning elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden.

Skälen till bedömningen är att undervisningen varierar genom att innefatta olika typer av uppgifter och arbetsformer samt ger eleverna ett aktivt lärarstöd. Undervisningen är också strukturerad, har ett tydligt syfte samt planeras och genomförs utifrån de nationella målen. Vidare bidrar undervisningen på flera sätt till att öka elevernas motivation och självförtroende, samt anpassas så att eleverna får utmaningar och stimulans utifrån sina behov och förutsättningar. Undervisningen ger eleverna

möjlighet att reflektera över sitt eget lärande och ha inflytande över undervisningen på olika sätt.

Undervisningen innefattar olika typer av uppgifter och arbetsformer samt ger eleverna ett aktivt lärarstöd. Lektionsobservationerna ger exempel på såväl individuellt arbete som arbete i par och grupper samt undervisning i helklass. Observationerna visar vidare att undervisningen innefattar en variation av aktiviteter såsom enskild läsning, högläsning, gemensam genomgång, experiment samt användning av digital utrustning för filmvisning och pedagogiska spel. Den bild som elever och lärare förmedlar i intervjuerna stämmer överens med den som observationerna ger. Eleverna ges också ett aktivt lärarstöd i undervisningen, vilket också observationerna ger exempel på. På samtliga observerade lektioner ger lärarna eleverna hjälp och stöd på olika sätt och utifrån behov. När eleverna arbetar enskilt eller i grupp rör sig lärarna runt, ser hur det går för eleverna och om de behöver hjälp. Vid flera tillfällen ger lärarna stöd till elever att återgå till uppgiften när de har svårt att behålla koncentrationen. På någon lektion där eleverna arbetar enskilt förekommer att elever sitter överksamma i väntan på att få hjälp, vilket stundtals påverkar studieron negativt. Observationerna ger vidare exempel på hur lärarna vid genomgångar involverar eleverna, för dialog med dem och ställer frågor.

Undervisningen är strukturerad, har tydligt syfte samt planeras och genomförs utifrån de nationella målen. Lärarna berättar att de har en planering för dagen uppskriven på tavlan, vilket även observationerna visar. I vissa klassrum finns också en planering över veckan. Av intervjuer med lärare och elever framgår att lektionerna huvudsakligen följer tydliga strukturer som är kända för eleverna. Lektionsobservationerna ger också exempel på att lektioner genomförs utifrån en tydlig struktur. Lektionernas struktur varierar utifrån ämne, lärare och grupp. Eleverna ger exempel på att undervisningen i vissa ämnen följer en struktur över längre tid så att de i förväg vet att de ska arbeta med ett visst område återkommande på lektionen en viss veckodag och att de lektionerna då alltid följer samma struktur. I andra ämnen, där innehållet varierar från gång till gång, skriver läraren upp på tavlan vilka moment lektionen ska innehålla och hur lång tid varje moment beräknas tas. Läraren stryker sedan punkterna efter hand som de genomförs. Detta framgår av såväl intervjuer med lärare och elever som av lektionsobservationer. Av intervjuer med rektorn, lärare och representanter för elevhälsan framgår att det pågår ett aktivt arbete kring lektionsstruktur vid Viggstorpsskolan som bland annat innebär att lärarna delger varandra sina erfarenheter och goda exempel. I detta arbete ingår också att speciallärare ger tips och handledning till lärarna kring exempelvis genomgångar.

Eleverna uttrycker olika erfarenheter av hur tydligt lärarna förklarar mål och syfte med lektionerna. Ibland tar lärarna upp det i början av lektionen, ibland står det på tavlan och ibland går lärarna igenom det när ett nytt arbetsområde ska påbörjas eller en ny uppgift introduceras. Lärarna beskriver att de på olika sätt går igenom mål och syften i relation till kunskapskraven i olika ämnen. Några lärare för de yngre åldrarna går igenom kunskapskraven med vårdnadshavare på föräldramöten och tar upp det med eleverna kontinuerligt. Andra lärare beskriver att de tar upp kunskapskrav och långsiktiga mål i samband med att ett nytt arbetsområde påbörjas och sedan återkommer till det vid några tillfällen under arbetets gång. Någon lärare beskriver hur hen fångar upp elevernas intressen för att illustrera och tydliggöra målen. Som exempel beskrivs hur hen kopplade olika delar av kunskapsmålen till figurer i ett populärt spel och varje gång eleverna uppnått ett mål hade de "fångat" en figur. Såväl lärare som elever beskriver vidare att en del lärare använder olika typer av loggböcker där det bland annat framgår vad varje elev ska arbeta med under veckan och varför.

Undervisningen bidrar på flera sätt till att öka elevernas motivation och självförtroende. Ett exempel på ett tillåtande och uppmuntrande klassrumsklimat ger en av elevgrupperna som intervjuas. De berättar att alla vågar räcka upp handen och att lärarna förmedlar att eleverna ska våga prova och inte behöver vara rädda för att göra fel utan att man kan lära sig av det. Eleverna ger också exempel på att lärarna går igenom såväl vad de gjort bra som vad de behöver arbeta vidare med efter att de har haft prov. Lärarna uppger att de uppmuntrar eleverna genom att berätta för dem när de gjort bra saker och arbetat bra, vilket inspektörerna också ser flera exempel på under lektionsobservationerna. Som exempel på hur lärarna arbetar för att motivera eleverna och stärka deras självförtroende berättar en lärare att när det känns motigt för en elev visar läraren eleven något hen tidigare inte trodde att hen skulle klara men har klarat av. Det brukar fungera bra, enligt läraren. Lärarna arbetar med olika typer av loggböcker eller pärmar där eleverna får en planering med individuella mål för varje vecka som utvärderas i slutet av veckan. Eleven får själv utvärdera sin insats, läraren kommenterar vad eleven gjort bra under veckan och även vårdnadshavarna skriver en kommentar i loggboken, vilket lärarna uppger fungerar motiverande för eleverna. Lärarna ger också exempel på hur de sätter in undervisningen i ett meningsfullt sammanhang för eleverna. Ett sådant handlar om hur de i samband med ett arbetsområde kring livets utveckling fångade upp elevernas intressen och använde sig av deras kunskaper gällande exempelvis dinosaurier, som några elever var särskilt intresserade av.

Undervisningen anpassas så att eleverna får utmaningar och stimulans utifrån sina olika behov och förutsättningar. Eleverna uppger samstämmigt att de har möjlighet att arbeta i olika takt under lektionerna och ger flera exempel på att undervisningen

anpassas utifrån elevgruppens behov. Som exempel nämns att de elever som behöver utmaningar får svårare eller fler uppgifter och att de elever som behöver hjälp får det av lärarna. Lärarna beskriver också att de anpassar undervisningen utifrån elevgruppen och ger flera exempel på detta. Som exempel nämner någon att eleverna har varsin pärm med nivåanpassade uppgifter som de kan arbeta med när de får tid över. De flesta observerade lektionerna ger också flera exempel på att undervisningen ger eleverna möjlighet att arbeta i olika takt och med uppgifter av olika svårighetsgrad. Det finns också exempel på anpassning av arbetsformer genom att elever arbetar enskilt och i grupper av varierande storlek.

Undervisningen ger eleverna möjlighet att reflektera över sitt eget lärande. Detta sker exempelvis genom arbetet med de loggböcker och pärmar som beskrivits ovan, där individuella mål formuleras och utvärderas veckovis vilket ger möjlighet till reflektion. Lärarna i årskurs 4–6 uppger att de brukar göra en tydlig plan för ett arbetsområde där eleverna förväntas arbeta själva med det de behöver utveckla, med stöd av lärarna. På så sätt kan eleverna analysera och bedöma sin egen arbetsinsats. En lärare berättar att hen ger eleverna "baklängesprov", vilket innebär att läraren själv skrivit svaren på ett prov och då medvetet gjort fel på sådant som hen vet att eleverna har svårt för. Eleverna får rätta lärarens prov och sedan diskutera svaren tillsammans med läraren. Fler exempel som lärarna ger på hur de arbetar för att eleverna ska få möjlighet att reflektera över sitt lärande och olika lärstrategier är att några använder sig av kamratbedömning och några arbetar aktivt med att synliggöra lärandet för eleverna, vilket även nämns i skolans kvalitetsrapportering. Eleverna uppger att de får möjlighet att reflektera över sitt lärande vid mentorssamtal och utvecklingssamtal, som framledes kommer vara elevledda.

Eleverna får möjlighet att utifrån ålder och mognad ha inflytande över undervisningen genom utvärdering och planering. Lärarna beskriver att de använder sig av flera metoder för att samla in elevernas synpunkter på undervisningen. För de yngre eleverna kan det exempelvis handla om att de får ge "tummen upp" eller "tummen ner" som svar på frågor om undervisningen som läraren ställer. Sådana frågor kan ställas vid en lektions slut, i slutet av veckan eller om läraren själv tycker att hen av någon orsak vill ha elevernas synpunkter på något specifikt. Någon lärare använder sig av frågor som en "temperaturmätare" över hur veckan har varit varje fredag. Utvärdering sker också i viss mån genom de loggböcker och pärmar som beskrivits ovan. Eleverna ger uttryck för olika upplevelser av inflytande. De yngre eleverna uppger att lärarna sällan frågar vad de tycker om lektionerna, medan lärarna för dessa elever beskriver att eleverna regelbundet utvärderar lektioner, dagar eller veckor i sina loggböcker eller motsvarande. De äldre eleverna berättar att de har möjlighet att påverka undervisningen genom att de till exempel får komma med önskemål om

lektionsinnehåll i idrott och hälsa, där de även får vara med i planeringen av lektionerna. Eleverna uppger att lärarna brukar fråga eleverna om de vill arbeta i grupp, enskilt eller hur de vill arbeta med något område. Ibland tar lärarna elevernas förslag och gör om på sitt vis, beskriver eleverna. De uppger vidare att de kan framföra sina synpunkter på undervisningen vid lektionsslut, på utvecklingssamtal och på mentorssamtal.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 3 §, 5 kap. 3 och 5 §, 6 kap. 6–7 §§ skollagen

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

Skolinspektionen bedömer följande: Utbildningen präglas i hög utsträckning av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Skälen till bedömningen är att det finns ett samlat och medvetet arbete med att skapa trygghet och studiero på Viggestorpsskolan. Trots detta visar granskningen att det finns elever vars skolmiljö inte fullt ut präglas av trygghet och studiero. Eftersom trygghet och studiero är ett område med hög prioritet i skolans kvalitetsarbete och granskningen visar att ett omfattande arbete som innefattar kartläggning, insatser och åtgärder samt uppföljning av dessa genomförs gör Skolinspektionen ändå bedömningen att utbildningen vid Viggestorpsskolan präglas av trygghet och studiero i hög utsträckning. Skolinspektionen vill särskilt framhålla vikten av att det påbörjade arbetet fortsätter och upprätthålls.

På Viggestorpsskolan bedrivs ett medvetet arbete med att skapa trygghet. Trygghet är ett högt prioriterat område i Viggestorpsskolans kvalitetsarbete. Rektorn beskriver tryggheten som en viktig grund som fortfarande är under uppbyggnad sedan tidigare omfattande problem på skolan. Eleverna uppger att de trivs bra och generellt är trygga, vilket stämmer med den bild lärarna förmedlar i intervjuer. De äldre eleverna beskriver en stor positiv förändring gällande tryggheten på skolan under de senaste åren och uppger att skolan är mycket tryggare och lugnare nu. Lärarna beskriver att det här läsåret haft den tryggaste och bästa terminsstarten på länge. Eleverna berättar att lärarna frågat dem vad som kunde bli bättre på skolan och hur man kunde göra för att nå dit. Vissa saker har genomförts, som exempelvis att mer personal är ute bland eleverna på rasterna samt tydliga regler för var på skolgården man får vara och inte. Eleverna uppger att de har vuxna att vända sig till om något händer. Den bild som

eleverna förmedlar genom intervjuer är att det förekommer bråk oftare i vissa klasser och att lärarna arbetar med det, tar saker på allvar och tar tag i sådant som händer. Flera elever nämner också att det kan vara bråkigt vid fotbollsplanerna på rasterna och ger exempel på åtgärder som vidtagits för att öka tryggheten där.

Av intervjuer och insänd dokumentation framgår att en trygghetsenkät genomförs på Viggestorpsskolan två gånger per år. Rektorn beskriver att enkäten utvecklas och anpassas efter hand och ger exempel på att en fråga om kränkningar på nätet just lagts till då det förekommit problem kring det mellan några elever på skolan. Resultaten från enkäten sammanställs av skolans trygghetsteam och därefter tar lärarna del av de analyser som trygghetsteamet gjort och kommer med förslag på vad som behöver utvecklas och hur detta kan göras, berättar lärare, representanter för elevhälsan och rektorn. Utifrån vad som framkommer i enkäten genomförs insatser. Som exempel nämner lärare, elever och rektorn insatser kring fotbollsplanen och matsalen. Lärarna beskriver att utvecklingsområdena kan se olika ut för olika grupper utifrån vad enkätresultaten visar att grupperna behöver. Rektorn beskriver att elevernas upplevelse av trygghet också följs upp genom elevrådet, då trygghet finns med som en fast punkt på dagordningen. Informationen som kommer fram där förs vidare till skolans trygghetsteam. Trygghetsteamet består av kuratorn samt representanter för lärare och elevcoacher. Rektorn beskriver att det ingår i trygghetsteamets uppdrag att arbeta med trygghetsfrågor på skolan, sammanställa trygghetsenkäten och utvärdera rastaktiviteter. Utöver detta träffar trygghetsteamet två elevrepresentanter från varje klass i ett trygghetsråd en gång per månad. Vid dessa möten har eleverna möjlighet att lyfta frågor. Eleverna får också uppdrag att genomföra i sina klasser som de sedan redovisar vid nästa träff. Detta arbete beskrivs i samtliga intervjuer och finns även beskrivet i insänd dokumentation.

Av samtliga intervjuer framgår att det pågår ett arbete med att skapa samsyn och vänskap på skolan. En viktig del av trygghetsarbetet syftar till att säkerställa att samsyn råder i personalgruppen och att alla står bakom skolans regler, värdegrund och de överenskommelser som görs, förklarar rektorn. Lärarna berättar att samsyn kring olika områden diskuteras på arbetsplatsträffar och studiedagar. Som exempel på sådant som diskuteras nämns gemensamma trivselregler och skolgårdsregler. Rektorn beskriver att hen riktar insatser särskilt mot en årskurs där personalen är ett nytt arbetslag för att de ska nå samsyn kring viktiga frågor. Arbetet kring språkbruk nämns såväl i insänd dokumentation som av elever, lärare och rektorn. Språkbruket är ett utvecklingsområde som kommit till som ett resultat av trygghetsenkäten och där insatser genomförts. Eleverna beskriver att det finns regler kring språkbruk och hur man ska vara mot varandra och att de vuxna oftast reagerar när de hör exempelvis svordomar. Rektorn uppger att det nu råder samsyn mellan lärarna om vad som är

acceptabelt språkbruk och när man ska agera och att alla ska agera. När det gäller arbetet mot kränkande behandling uppger lärarna att det förs ett tydligt och strukturerat arbete kring det på skolan. De har fört återkommande diskussioner och haft en genomgång av vad lagen säger om kränkande behandling vilket påverkat personalens syn. Rektorn uppger att det nu råder samsyn hos personalen om vad kränkande behandling är och hur det ska hanteras, vilket stämmer med den bild lärarna förmedlar. Insatser och regler utvärderas kontinuerligt, uppger lärarna.

På skolan bedrivs ett samlat arbete med att skapa studiero och insatser genomförs vid behov. Av insänd dokumentation framgår att ökad studiero är ett prioriterat mål i skolenhetens systematiska kvalitetsarbete, vilket även rektorn, lärarna och representanterna för elevhälsan beskriver. Sammantaget ger samtliga intervjuer en enhetlig beskrivning av att situationen gällande studieron har förbättrats avsevärt på skolan och att ett aktivt och målinriktat arbete pågår. I Skolinspektionens enkät som genomfördes med elever i årskurs 5 vårterminen 2018 har andelen elever som anger att de har studiero på lektionerna ökat jämfört med den enkät som genomfördes vårterminen 2016. I intervjuerna beskriver eleverna att det oftast är arbetsro på lektionerna men att det kan variera mellan olika lärare och olika grupper. Lärarna beskriver att det arbete kring kollegialt lärande som påbörjats också syftar till att öka samsynen kring studiero då lärarna vid auskultationerna får idéer både gällande undervisningen och arbetet med studiero. Lärarna lyfter att studiero inte är något statistiskt utan något som varierar, varför det är viktigt med ett ständigt pågående arbete. Lärarna uppger att arbetet med studiero utgår från tydlighet och förväntningar samt att tydliggöra för eleverna att de regler som finns gäller hela skoldagen. Som exempel på detta nämns att dela upp längre lektionspass i olika moment, ha tydliga tidsramar och medvetandegöra eleverna om hur de själva kan påverka arbetsron. Diskussioner förs med eleverna om vilken ljudnivå som är lämplig för olika lektionstyper, arbetssätt och aktiviteter och det finns ett system där den lämpliga ljudnivån anges på en skala från 1–5 som några lärare använder sig av. Lärarna ger också exempel på att elever utifrån behov får möjlighet att ta en kortare paus eller kanske äta något för att kunna bibehålla koncentrationen, så länge de inte stör andra elever. Några lärare har infört rörelsepauser vilket de tycker påverkar studieron positivt. Att låta eleverna samlas och ställa upp utanför lektionssalen används av några lärare som ett sätt att skapa lugn vid lektionsstarten, vilket observationerna också visar exempel på. Elevhälsan är delaktiga i arbetet för ökad studiero och genomför exempelvis lektionsobservationer. Representanter för elevhälsan nämner som exempel att de arbetar med att medvetandegöra för eleverna hur deras beteende och agerande påverkar studieron, vilket de upplever har haft god effekt. De beskriver också att elever får lyssna på klassisk musik när de arbetar enskilt med matematik,

vilket gjort elevgrupperna lugnare. Lektionsobservationerna ger exempel på det som lärarna beskriver när det gäller diskussion kring lämplig ljudnivå, hur struktur och tydlighet används för att skapa en lugn studiemiljö samt att lärarna uppmärksammar och agerar när störningar uppstår. Elevernas upplevelse av studieron samlas in genom trygghetsenkäten som genomförs två gånger per år. Rektorn beskriver också att information fås genom elevrådet där frågor kring studiero diskuteras. Några lärare får del av elevernas upplevelse av studiero genom loggböcker.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20 a § skollagen
9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen
Lgr 11, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i hög utsträckning.

Skälen till bedömningen är att rektorn ger lärarna förutsättningar att arbeta för en likvärdig bedömning och betygsättning samt att lärarna använder sig av olika metoder för att säkerställa en likvärdig bedömning. Trots att granskningen visar att sambedömning sker i olika grad mellan olika lärare och förutsättningarna för detta kan se olika ut för lärare i olika årskurser bedömer Skolinspektionen att rektorn i hög grad ger lärarna förutsättningar att göra likvärdiga och rättvisa bedömningar, eftersom rektorn har identifierat ett utvecklingsbehov gällande bedömning och betygsättning och påbörjat ett utvecklingsarbete inom området.

Rektorn bedriver ett aktivt arbete för att ge lärarna förutsättningar att arbeta för en likvärdig bedömning och betygsättning. I Viggestorpsskolans senaste kvalitetsrapportering finns analyser av resultaten av de nationella proven i årskurs 3 och årskurs 6 samt betygsresultaten i årskurs 6. Utifrån resultaten har rektorn beslutat att lyfta fram bedömning och betygsättning som ett prioriterat utvecklingsområde i Viggestorpsskolans systematiska kvalitetsarbete. Detta finns beskrivet i Viggestorpsskolans kvalitetsrapportering, rektorn berättar om det i insänd verksamhetsredogörelse och i intervjun och även lärarna berättar om det. Tid har avsatts för lärarna att genomgå Skolverkets modul kring betyg och bedömning, uppger rektorn i insänd verksamhetsredogörelse. Förstelärarna har också fått i uppdrag att driva ett utvecklingsarbete kring bedömning. Under höstterminen 2018 införs därför en punkt kring bedömning på de lärträffar förstelärarna ansvarar för varje vecka, uppger rektorn.

Lärarna använder olika metoder för att göra likvärdiga bedömningar. Lärarna i årskurs 1–3 uppger att de genomför återkommande tester som används för bedömning, bland annat Skolverkets bedömningsstöd. Specialläraren har ett årshjul med tester som ska genomföras i olika årskurser och deltar även i bedömning och tolkning av resultaten. Lärarna beskriver att de ser resultaten från de nationella proven som en del av flera i bedömningen av elevernas kunskaper. Två gånger om året går de igenom de samlade resultaten och ser då också att bedömningarna är likvärdiga. Lärarna i årskurs 4–6 uppger att alla arbetar med sambedömning men att de kommit olika långt i de olika årskursernas arbetslag, vilket stämmer med den beskrivning rektorn ger. Några lärare berättar att de sambedömer uppgifter och oftast kommer fram till samma bedömningar när de jämför dem. Några beskriver att de analyserar uppgifter tillsammans utifrån läroplanen när de ska göra prov för att på så vis säkerställa att de bedömer på samma sätt och utifrån samma kriterier. Lärarna, representanterna för elevhälsan och rektorn berättar att de nationella proven samrättas i kommunen. Lärare från flera skolor rättar proven och lärarna rättar inte sina egna elevers prov. I gruppen diskuteras analyser och bedömningar gemensamt, uppger lärarna. Enligt Viggestorpsskolans kvalitetsrapport har samrättning utvärderats med gott resultat och kommer därför att fortsätta. Lärarna beskriver att rektorns del i arbetet med bedömning och betygsättning handlar om att ge dem rätt förutsättningar genom att möjliggöra sambedömning och avsätta tid för det utvecklingsarbete inom området som förstelärarna fått i uppdrag att driva. Rektorn har avsatt tid och resurser för att lärarna ska ha möjlighet att kontinuerligt sambedöma och diskutera betygsättning beskriver såväl lärare och speciallärare som rektor.

På Skolinspektionens vägnar

X Allan Westerdahl

Allan Westerdahl

Beslutsfattare

Signerat av: Allan Westerdahl

X Sarah Vinterlycka

Sarah Vinterlycka

Föredragande

Signerat av: Sarah Vinterlycka

I handläggningen av ärendet har även utredare Hans Granath och undervisningsråd Eleonor Duvander medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning regelbunden kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Sju lektionsobservationer
- Två gruppintervjuer med elever
- Två gruppintervjuer med lärare
- En gruppintervju med skolans elevhälsa
- En intervju med rektor
- Dokumentstudier; dels av de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan och dels av den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal indikatorer. Dessa indikatorer beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorn lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektorn arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning präglas utbildningen av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet vid bedömning och betygssättning? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Skolinspektionen besökte skolenheten mellan den 2 oktober 2018 och den 10 oktober 2018. Besöket genomfördes av Sarah Vinterlycka och Hans Granath.

Viggestorpsskolan är en skola för förskoleklass och årskurserna 1–6 belägen i ett bostadsområde i Finspångs centralort. Skolan har 202 elever i grundskolan läsåret 2018/2019.